

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

20 mai 2008*

În cauza C-194/06,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Hoge Raad der Nederlanden (Țările de Jos), prin Decizia din 14 aprilie 2006, primită de Curte la 26 aprilie 2006, în procedura

Staatssecretaris van Financiën

împotriva

Orange European Smallcap Fund NV,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnii C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, L. Bay Larsen, președinți de cameră, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii K. Schiemann, P. Kūris, E. Juhász, E. Levits (raportor), A. Ó Caoimh, doamna P. Lindh și domnul J.-C. Bonichot, judecători,

* Limba de procedură: olandeza.

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: domnul J. Swedenborg, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 24 aprilie 2007,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Orange European Smallcap Fund NV, de domnii B. J. Kiekebeld, J. van Eijsden și D. Smit, belastingadviseurs;
- pentru guvernul olandez, de doamna H. G. Sevenster și de domnul M. de Grave, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii R. Lyal și A. Weimar, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 3 iulie 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

¹ Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 56 CE-58 CE.

- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Staatssecretaris van Financiën (secretarul de stat pentru finanțe), pe de o parte, și Orange European Smallcap Fund NV (denumită în continuare „OESF”), pe de altă parte, având ca obiect cuantumul compensației care se acordă în temeiul regimului fiscal specific prevăzut de legislația olandeză în favoarea organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal pentru impozitele aplicate în străinătate pe dividendele încasate de OESF în cursul exercițiului financiar 1997/1998.

Cadrul juridic

- 3 Conform articolului 28 din Legea din 1969 privind impozitul pe profit (Wet op de vennootschapsbelasting 1969, Stb. 1969, nr. 469, denumită în continuare „Legea privind impozitul pe profit”), un organism de plasament colectiv cu caracter fiscal este definit ca fiind orice organism care are forma unei societăți pe acțiuni („naamloze vennootschap”), a unei societăți private cu răspundere limitată („besloten vennootschap”) sau a unui fond comun de plasament („fonds voor gemene rekening”), este stabilit în Țările de Jos, are ca obiect și ca activitate efectivă investițiile și îndeplinește anumite alte condiții.
- 4 Un astfel de organism este supus impozitului pe profit, dar cota de impozitare care se aplică profiturilor acestuia este egală cu zero. Sub sancțiunea pierderii statutului, acesta este obligat să pună la dispoziția acționarilor săi, într-un anumit termen, întregul său profit distribuibil, cu deducerea anumitor rezerve permise de lege.
- 5 În cazul în care un astfel de organism încasează dividende distribuite de o societate stabilită în Țările de Jos, o reținere la sursă este aplicată asupra acestor dividende, în

temeiul articolului 1 alineatul 1 din Legea din 1965 privind impozitul pe dividende (Wet op de dividendbelasting 1965, Stb. 1965, nr. 621, denumită în continuare „Legea privind impozitul pe dividende”).

6 Totuși, conform articolului 10 alineatul 2 din această lege, pe baza unei cereri introduse în termen de șase luni de la încheierea unui exercițiu financiar, acest organism poate obține rambursarea impozitului reținut din aceste dividende.

7 În ceea ce privește dividendele încasate în alte state, din care acestea din urmă au reținut un impozit, astfel cum arată instanța de trimitere, legislația olandeză limitează imputarea acestui impozit străin asupra impozitului olandez pe profit la cuantumul care corespunde părții din acest ultim impozit ce poate fi atribuită în mod proporțional dividendelor în cauză. Potrivit instanței menționate, în măsura în care unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal i se aplică o cotă de impozitare egală cu zero, pe dividendele care provin din străinătate nu se aplică niciun impozit pe profit, astfel încât este imposibilă imputarea impozitului străin care a fost aplicat acestor dividende.

8 Articolul 28 din legea privind impozitul pe profit, precum și articolul 6 din Decretul regal privind organismele de plasament colectiv (Besluit beleggingsinstellingen) din 29 aprilie 1970 (Stb. 1970, nr. 190), în versiunea în vigoare în perioada în care au avut loc faptele din acțiunea principală (denumit în continuare „decretul regal”), instituie un regim specific în favoarea organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal. Acest regim urmărește să apropie sarcina fiscală aferentă veniturilor din investiții care trec prin aceste organisme de aceea aferentă investițiilor directe ale particularelor, prevăzând un mecanism de compensare pentru a ține seama de impozitul străin reținut din dividendele distribuite organismelor menționate.

- 9 Astfel, articolul 28 alineatul 1 litera b) din legea privind impozitul pe profit, în versiunea în vigoare în perioada în care au avut loc faptele din acțiunea principală, abilita puterea executivă să stabilească, printr-o măsură administrativă generală, „normele în temeiul cărora organismele de plasament colectiv primesc o compensație pentru reținerea în afara Țărilor de Jos a unui impozit pe produsul unor valori mobiliare și al unor creanțe care revin organismelor menționate, compensație ce nu poate depăși cuantumul impozitului care, în cazul unei investiții directe, ar fi imputabil asupra impozitului pe venit, în temeiul legii de instituire a cadrului fiscal din Regat [Belastingregeling voor het Koninkrijk] sau al unei convenții pentru evitarea dublei impuneri, de către deținători de acțiuni sau de către participații care au reședința sau sunt stabiliți în Țările de Jos”.

- 10 Articolul 6 din decretul regal are următorul cuprins:

„1. În cazul în care, la momentul când este efectuată o distribuie privind anul anterior celui la care se raportează compensația [prevăzută la articolul 28 alineatul 1 litera b) din legea privind impozitul pe profit], investitorii care participă la capitalul unui organism de plasament colectiv sunt în exclusivitate persoane fizice cu reședința în Țările de Jos sau plătitori de impozit pe profit stabiliți în Țările de Jos, [această] compensație [...] este egală cu cuantumul impozitului prevăzut la [articolul 28 alineatul 1 litera b) din legea privind impozitul pe profit] care ar fi imputabil asupra impozitului pe venit dacă produsul unor valori mobiliare și al unor creanțe încasat de organismul de plasament colectiv în cursul anului la care se raportează compensația ar fi fost încasat în exclusivitate de către persoane fizice cu reședința în Țările de Jos. [...]

2. În cazul în care investitorii care participă la capitalul unui organism de plasament colectiv nu sunt, la momentul prevăzut la alineatul 1, exclusiv persoane sau plătitori de impozit prevăzuți la alineatul menționat, compensația este calculată prin utilizarea formulei

$$T = B \times (7 S_r) / (10 S - 3 S_r),$$

unde

T reprezintă compensația;

B reprezintă cuantumul impozitului prevăzut la alineatul 1;

S_r reprezintă cuantumul vărsat, la momentul prevăzut la alineatul 1, al acțiunilor sau al participațiilor la capitalul organismului de plasament colectiv deținute, direct sau prin intermediul altor organisme de plasament colectiv, de persoane fizice cu reședința în Țările de Jos sau de plătitori de impozit pe profit, alții decât organismele de plasament colectiv, stabiliți în Țările de Jos, și

S reprezintă cuantumul vărsat, la momentul prevăzut la alineatul 1, al tuturor acțiunilor sau al participațiilor la capitalul organismului de plasament colectiv aflate în circulație.

[...]"

- 11 Potrivit explicațiilor instanței de trimitere, în cazul în care un organism de plasament colectiv cu caracter fiscal distribuie acționarilor săi, ca profit, dividendele încasate în Țările de Jos sau în străinătate, acești acționari sunt supuși plății unui impozit olandez pe dividende pe care acest organism trebuie să îl rețină. În ceea ce privește acționarii menționați care au reședința sau care sunt stabiliți în Țările de Jos, acest impozit constituie un impozit plătit în avans. Astfel, reținerea din dividende se impută asupra impozitului pe venit sau asupra impozitului pe profit pe care îl datorează acești acționari și este rambursată în măsura în care depășește cuantumul impozitului respectiv. În ceea ce privește ceilalți acționari, impozitul reținut din dividende nu face obiectul unei restituiri decât în cazul în care se prevede astfel într-o convenție pentru evitarea dublei impuneri sau în legea de instituire a cadrului fiscal.
- 12 Convenția în domeniul fiscal încheiată la 16 iunie 1959 între Republica Federală Germania și Regatul Țărilor de Jos, astfel cum a fost modificată prin protocoalele din 13 martie 1980 și din 21 mai 1991, nu prevedea, pentru exercițiul financiar 1997/1998, un drept la imputarea impozitului german reținut din dividendele plătite în Germania unui rezident olandez. Nicio convenție pentru evitarea dublei impuneri nu era în vigoare în cursul exercițiului financiar 1997/1998 între Regatul Țărilor de Jos și Republica Portugalheză.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

- 13 OESF este o societate cu capital variabil cu sediul în Amsterdam (Țările de Jos) și are ca obiect social investirea de fonduri în valori mobiliare și în alte active potrivit principiului repartizării riscurilor pentru ca acționarii săi să beneficieze de produsul investițiilor sale. Această societate administrează în mod activ un portofoliu de titluri emise de întreprinderi europene cotate la bursă. Potrivit instanței de trimitere, în

cursul exercițiului financiar 1997/1998, participațiile deținute de OESF la societăți stabilite în afara Țărilor de Jos nu îi permiteau acestora să decidă cu privire la activitățile societăților menționate.

14 Acționarii OESF sunt persoane fizice și juridice. În cursul exercițiului financiar 1997/1998, majoritatea acestor acționari erau particulari cu reședința în Țările de Jos, precum și organisme stabilite în Țările de Jos și fie erau supuși plății impozitului olandez pe profit, fie nu erau supuși plății acestui impozit. Restul capitalului era deținut în principal de particulari stabiliți în Antilele Olandeze și în alte state membre (și anume Regatul Belgiei, Republica Federală Germania, Republica Franceză, Marele Ducat al Luxemburgului, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord), precum și de organisme stabilite în Belgia. În sfârșit, OESF număra printre acționarii săi organisme și particulari cu reședința în Elveția, precum și particulari cu reședința în Statele Unite.

15 În ceea ce privește exercițiul financiar 1997/1998, OESF a primit dividende din participații în societăți străine într-un quantum corespunzător sumei de 5 257 519,15 NLG. Aceste dividende au fost impozitate în străinătate, prin reținere la sursă, cu un quantum corespunzător sumei de 735 320 NLG, din care 132 339 NLG impozit german și 9 905 NLG impozit portughez.

16 Ca urmare a plății acestor impozite străine, OESF a solicitat să poată beneficia de compensația prevăzută la articolul 28 alineatul 1 litera b) din legea privind impozitul pe profit coroborat cu articolul 6 din decretul regal. Această compensație, astfel cum a fost calculată de OESF, s-ar ridica la suma de 518 270 NLG, luându-se ca bază de calcul întreaga sumă de 735 320 NLG menționată mai sus, care corespunde totalității impozitelor străine.

- 17 Autoritatea fiscală competentă nu a admis decât în parte această cerere, reținând ca bază de calcul o sumă de 593 076 NLG, respectiv suma de 735 320 NLG menționată din care s-au scăzut impozitul german (132 339 NLG) și cel portughez (9 905 NLG), și a stabilit cuantumul compensației la 418 013 NLG. În urma unei contestații, această decizie a fost confirmată.
- 18 Sesizată cu o acțiune introdusă de OESF, Gerechtshof te Amsterdam (Curtea de apel din Amsterdam) a anulat decizia menționată și a stabilit cuantumul compensației în litigiu la 622 006 NLG. Această instanță a considerat că atât excluderea impozitelor reținute în Germania și în Portugalia din baza de calcul al compensației, cât și diminuarea acesteia din urmă proporțional cu participarea la capitalul OESF a unor acționari care au reședința sau sunt stabiliți în afara Țărilor de Jos constituie un obstacol nejustificat în calea liberei circulații a capitalurilor.
- 19 Staatssecretaris van Financiën a formulat recurs împotriva deciziei Gerechtshof te Amsterdam în fața instanței de trimitere, contestând această decizie în ceea ce privește, pe de o parte, luarea în considerare la calculul compensației a impozitelor reținute în Germania și în Portugalia și, pe de altă parte, lipsa reducerii compensației în funcție de participațiile deținute în capitalul OESF de către acționari care nu au reședința sau care nu sunt stabiliți în Țările de Jos.
- 20 Apreciind că soluționarea acțiunii principale necesită o interpretare a dreptului comunitar, Hoge Raad der Nederlanden a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 56 CE coroborat cu articolul 58 alineatul (1) CE trebuie interpretat în sensul că interzice orice reglementare a unui stat membru care, în condițiile în

care prevede în favoarea organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal o compensație destinată să țină seama de prelevările fiscale efectuate la sursă de către un alt stat membru asupra dividendelor plătite organismelor respective, restrânge [...] compensația menționată:

- a) la quantumul pe care o persoană fizică rezidentă în Țările de Jos ar fi putut să îl impute în temeiul unui tratat încheiat în domeniul fiscal cu acest alt stat membru;

- b) dacă și în măsura în care acționariatul organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal este constituit din persoane fizice care nu au reședința în Țările de Jos sau din organisme care nu sunt supuse plății impozitului olandez pe profit?

2) Dacă răspunsul la prima întrebare este total sau parțial afirmativ:

- a) Noțiunea „investiții directe” în sensul articolului 57 alineatul (1) CE include deținerea unui pachet de acțiuni emise de o societate în cazul în care deținătorul acestora le deține numai ca investiție, iar mărimea acestui pachet nu îi permite să exercite o influență determinantă asupra gestiunii sau controlul acestei societăți?

- b) O restricție privind circulația capitalurilor legată de prelevarea de impozite, care ar fi nelegală dacă ar afecta operațiuni transnaționale în cadrul

Comunității [Europene], ar fi de asemenea nelegală, în temeiul articolului 56 CE, dacă aceleași operațiuni ar fi efectuate – de altfel în împrejurări identice – având ca destinație state terțe sau provenind din state terțe?

- c) Dacă răspunsul la a doua întrebare litera b) este negativ, articolul 56 CE trebuie interpretat în sensul că se opune unei limitări aduse de un stat membru unei compensații fiscale în favoarea unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal [...] destinate să țină seama de prelevările fiscale efectuate la sursă de un stat terț asupra dividendelor plătite acestui organism, în cazul în care limitarea menționată este motivată prin împrejurarea că acționariatul organismului respectiv nu este compus în exclusivitate din persoane cu reședința în statul membru în cauză?

- 3) Pentru a răspunde la întrebările care preced, este necesar să se țină seama de faptul că:

- a) rețineră fiscală aplicată în alt stat dividendelor provenind din acest stat este mai ridicată decât rețineră care se aplică dividendelor redistribuite acționarilor străini în statul membru în care este stabilit organismul de plasament colectiv cu caracter fiscal;
- b) acționarii străini ai organismului de plasament colectiv cu caracter fiscal au reședința sau sunt stabiliți într-un stat cu care statul membru în care este stabilit acest organism a încheiat un tratat care prevede, pe bază de reciprocitate, imputarea reținerilor efectuate la sursă din dividende;

- c) acționarii străini ai organismului de plasament colectiv cu caracter fiscal au reședința sau sunt stabiliți în alt stat membru al Comunității?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare litera a)

21 Prin intermediul primei întrebări litera a), instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 56 CE și 58 CE trebuie interpretate în sensul că se opun unei legislații a unui stat membru precum cea în cauză în acțiunea principală care, în condițiile în care prevede în favoarea organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilite pe teritoriul acestui stat membru o compensație destinată să țină seama de prelevările fiscale efectuate la sursă de către un alt stat membru asupra dividendelor plătite acestor organisme, restrânge această compensație la cuantumul pe care o persoană fizică rezidentă pe teritoriul menționat ar fi putut să îl impute în temeiul unei convenții pentru evitarea dublei impuneri încheiate cu acest alt stat membru.

22 În ceea ce privește acțiunea principală, o astfel de legislație are ca efect faptul că impozitele pe dividende prelevate la sursă în Germania și în Portugalia nu sunt luate în considerare la calcularea compensației menționate întrucât, în perioada în care au avut loc faptele din acțiunea principală, convenția încheiată între Regatul Țărilor de Jos și Republica Federală Germania nu prevedea un drept la imputarea impozitului prelevat în Germania asupra impozitului olandez pe venit, iar, pe de altă parte, între Regatul Țărilor de Jos și Republica Portugheză nu fusese încheiată nicio convenție.

- 23 Din decizia de trimitere rezultă că instanța de trimitere se întreabă cu privire la compatibilitatea unei astfel de legislații cu dispozițiile Tratatului CE privind libera circulație a capitalurilor, având în vedere faptul că, în conformitate cu legea olandeză, un organism de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilit în Țările de Jos care primește dividende de la societăți stabilite în același stat membru beneficiază de rambursarea integrală a impozitului olandez pe dividende reținut la sursă de aceste societăți.
- 24 În această privință, OESF și Comisia Comunităților Europene arată că, în măsura în care Regatul Țărilor de Jos rambursează integral impozitul reținut din dividendele distribuite de societățile olandeze, acesta trebuie să compenseze de asemenea impozitul pe dividende reținut în Germania și în Portugalia.
- 25 În caz contrar, Regatul Țărilor de Jos ar aplica acestor din urmă dividende un tratament defavorabil în comparație cu cel acordat dividendelor plătite de societăți olandeze.
- 26 Acest tratament defavorabil ar avea ca efect, pe de o parte, să descurajeze OESF să investească în Germania și în Portugalia și, pe de altă parte, să facă mai dificilă, pentru întreprinderile stabilite în aceste state membre, atragerea de capitaluri în Țările de Jos, astfel încât ar constitui o restricție privind libera circulație a capitalurilor interzisă, în principiu, prin tratat.
- 27 În schimb, guvernul olandez arată că nu se poate reproșa Regatului Țărilor de Jos acordarea unui tratament diferit dividendelor care provin de la societăți germane sau portugheze în comparație cu cele care provin de la societăți olandeze, în măsura în care, prin neprelevarea unui impozit pe dividendele încasate de OESF, oricare ar fi originea acestora, legea fiscală olandeză aplică un tratament identic acestor dividende.

- 28 Mai mult, regimul de rambursare în cauză în acțiunea principală nu ar urmări să descarce la modul general un organism de plasament colectiv cu caracter fiscal de o prelevare asupra dividendelor care îi sunt plătite. Astfel, în situațiile interne, impozitul pe dividende ar opera ca o plată în avans din impozitul pe profit. Dat fiind faptul că organismele de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilite în Țările de Jos sunt supuse plății impozitului pe profit la cota zero și că, în consecință, impozitul olandez pe dividende nu este datorat pentru dividendele încasate de aceste organisme, impozitul prelevat la sursă asupra dividendelor care revin organismelor menționate ar fi rambursat acestora.
- 29 Prin urmare, trebuie să se verifice dacă, având în vedere faptul că un organism de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilit în Țările de Jos care primește dividende de la societăți stabilite în același stat membru beneficiază de rambursarea integrală a impozitului olandez pe dividende reținut la sursă de aceste societăți, o legislație națională precum cea în cauză în acțiunea principală constituie o restricție privind libera circulație a capitalurilor interzisă prin articolele 56 CE și 58 CE.
- 30 Cu titlu preliminar, este necesar să se amintească faptul că fiecărui stat membru îi revine sarcina de a organiza, cu respectarea dreptului comunitar, propriul sistem de impozitare a beneficiilor distribuite și de a defini, în acest cadru, baza impozabilă, precum și cota de impozitare care se aplică acționarului beneficiar (a se vedea în acest sens Hotărârile din 12 decembrie 2006, *Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation*, C-374/04, Rec., p. I-11673, punctul 50, și *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-446/04, Rec., p. I-11753, punctul 47).
- 31 În consecință, dividendele distribuite de o societate stabilită într-un stat membru unei societăți stabilite în alt stat membru pot face obiectul unei impozitări pe mai multe niveluri. În primul rând, aceste dividende pot face obiectul unei impozitări în lanț în statul membru în care este stabilită societatea distribuitoare, care există în cazul în care beneficiile distribuite sunt impozitate, într-o primă fază, cu impozitul pe profit datorat de această societate și, într-o a doua fază, cu un impozit prelevat

asupra dividendelor plătite societății beneficiare. În al doilea rând, aceste dividende pot face obiectul unei duble impozitări juridice, care există în cazul în care acestea sunt impozitate din nou în sarcina societății beneficiare în statul în care aceasta este stabilită. În al treilea rând, impozitarea, în statul în care este stabilită societatea beneficiară, a dividendelor încasate de aceasta, deși beneficiile distribuite de societatea care a distribuit aceste dividende au fost impozitate, poate da naștere de asemenea unei impozitări în lanț în acest stat membru.

- 32 Mai mult, în absența unor măsuri de unificare sau de armonizare comunitară, statele membre rămân competente pentru definirea, pe cale convențională sau unilaterală, a criteriilor de repartizare a dreptului lor de impozitare, mai ales în scopul eliminării dublei impunerii (Hotărârea din 12 mai 1998, Gilly, C-336/96, Rec., p. I-2793, punctele 24 și 30, Hotărârea din 21 septembrie 1999, Saint-Gobain ZN, C-307/97, Rec., p. I-6161, punctul 57, precum și Hotărârea din 8 noiembrie 2007, Amurta, C-379/05, Rep., p. I-9569, punctul 17). Or, făcând abstracție de Directiva 90/435/CEE a Consiliului din 23 iulie 1990 privind regimul fiscal comun care se aplică societăților-mamă și filialelor acestora din diferite state membre (JO L 225, p. 6, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 97), de Convenția din 23 iulie 1990 privind eliminarea dublei impunerii cu privire la ajustarea profiturilor întreprinderilor asociate (JO L 225, p. 10) și de Directiva 2003/48/CE a Consiliului din 3 iunie 2003 privind impozitarea veniturilor din economii sub forma plăților de dobânzi (JO L 157, p. 38, Ediție specială, 09/vol. 2, p. 64), a căror aplicare în acțiunea principală nu a fost invocată, nu s-a adoptat până în prezent, în cadrul dreptului comunitar, nicio măsură de unificare sau de armonizare care să urmărească eliminarea situațiilor de dublă impunere.

- 33 În ceea ce privește legislația în cauză în acțiunea principală, Regatul Țărilor de Jos a decis să aplice impozitul pe profit organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal, dar la o cotă de impozitare egală cu zero, cu condiția ca totalitatea beneficiilor organismelor menționate, cu deducerea anumitor rezerve permise de lege, să fie distribuită acționarilor acestora.

34 Astfel cum a arătat avocatul general la punctele 85-87 din concluzii, rezultă că, oricare ar fi originea dividendelor, dreptul olandez nu supune organisme precum OESF la plata impozitului pe dividende. Astfel, în ceea ce privește, pe de o parte, dividendele care provin de la o societate stabilită în Țările de Jos, impozitul reținut inițial din aceste dividende, care constituie, potrivit explicațiilor furnizate de guvernul olandez, o plată în avans din impozitul pe profit, este rambursat dat fiind că un organism de plasament colectiv cu caracter fiscal nu dăorează nicio sumă cu titlu de impozit pe profit. În ceea ce privește, pe de altă parte, dividendele care provin de la societăți stabilite în Germania și în Portugalia, niciun impozit nu este aplicat în Țările de Jos în sarcina unui astfel de organism.

35 În consecință, prin faptul că nu impozitează, în sarcina organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal, dividendele care provin din Germania și din Portugalia, Regatul Țărilor de Jos aplică în cazul acestor dividende un tratament echivalent celui aplicat în cazul dividendelor care provin de la societăți olandeze, aceste dividende nefiind nici ele impozitate în sarcina acestor organisme. Mai mult, prin faptul că se abține să impoziteze dividendele care provin din alte state membre, Regatul Țărilor de Jos previne, ca și în cazul dividendelor plătite de societățile olandeze, o impozitare în lanț care ar rezulta din exercitarea propriei competențe fiscale.

36 În consecință, contrar celor susținute de OESF și de Comisie, legislația olandeză precum cea în cauză în acțiunea principală nu aplică un tratament diferențiat dividendelor care provin din Germania și din Portugalia în comparație cu cele distribuite de societăți olandeze.

37 În cazul în care, în aceste condiții, dividendele care provin din Germania și din Portugalia sunt supuse unei sarcini fiscale mai severe decât cea aplicată dividendelor distribuite de societăți olandeze, acest dezavantaj nu este imputabil legislației olandeze în cauză în acțiunea principală, ci rezultă din exercitarea paralelă a competenței fiscale de către statele membre în care sunt stabilite societățile distribuitoare și de către statul membru în care este stabilită societatea beneficiară, exercitare caracterizată

prin alegerea celor dintâi de a supune dividendele distribuite unei impozitări în lanț și prin alegerea celui din urmă de a se abține de la orice impozitare a dividendelor în sarcina organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 noiembrie 2006, Kerckhaert și Morres, C-513/04, Rec., p. I-10967, punctul 20).

38 Comisia arată totuși că, în calitatea sa de stat membru în care este stabilită societatea beneficiară a dividendelor, Regatul Țărilor de Jos îi revine sarcina de a compensa presiunea fiscală străină exercitată asupra acestor dividende în același mod în care compensează presiunea fiscală internă pe care o suportă dividendele menționate.

39 Această teză nu poate fi acceptată. Desigur, din jurisprudență rezultă că, atunci când un stat membru deține un sistem de prevenire sau de atenuare a impozitării în lanț sau a dublei impozitări economice în cazul unor dividende plătite unor rezidenți de către societăți rezidente, acesta trebuie să acorde un tratament echivalent dividendelor plătite unor rezidenți de către societăți nerezidente (Hotărârea Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, citată anterior, punctul 55 și jurisprudența citată).

40 În cadrul unor astfel de sisteme, situația unor acționari rezidenți ai unui stat membru care încasează dividende de la o societate stabilită în același stat este comparabilă cu aceea a unor acționari rezidenți ai statului menționat care încasează dividende de la o societate stabilită în alt stat membru, în măsura în care atât dividendele de origine națională, cât și cele de origine străină pot face obiectul unei impozitări în lanț (a se vedea Hotărârea Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, citată anterior, punctul 56).

41 Cu toate acestea, calitatea de stat membru în care este stabilită societatea beneficiară a dividendelor nu poate conduce la obligația, pentru acest stat membru, de a

compensa un dezavantaj fiscal care rezultă dintr-o impozitare în lanț efectuată în întregime de statul membru pe teritoriul căruia este stabilită societatea distribuitoare a acestor dividende, în măsura în care primul stat membru nici nu impozitează, nici nu ia în considerare în mod diferit dividendele încasate, în ceea ce privește organismele de plasament colectiv stabilite pe teritoriul său.

42 Rezultă că, într-o situație în care sarcina fiscală mai severă aplicată dividendelor distribuite de societăți stabilite în Germania și în Portugalia unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilit în Țările de Jos în comparație cu cea care grevează dividendele distribuite aceluiași organism de societăți stabilite de asemenea în acest din urmă stat membru nu rezultă dintr-o diferență de tratament imputabilă regimului fiscal al acestuia, ci decurge, pe de o parte, din alegerea Republicii Federale Germania și a Republicii Portugheze de a aplica o reținere la sursă din aceste dividende și, pe de altă parte, din alegerea Regatului Țărilor de Jos de a nu impozita dividendele menționate, faptul că acest din urmă stat membru nu prevede o compensație pentru reținerea la sursă decisă de primele două state nu constituie o restricție privind libera circulație a capitalurilor.

43 Cu toate acestea, OESF subliniază de asemenea că investițiile sale în Germania și în Portugalia beneficiază de un tratament diferit față de cele realizate în alte state membre pentru care este posibil să beneficieze de compensația prevăzută la articolul 28 alineatul 1 litera b) din legea privind impozitul pe profit coroborat cu articolul 6 din decretul regal pentru a preveni impozitarea în lanț intervenită în aceste state membre. Potrivit OESF, articolele 56 CE și 58 CE interzic o astfel de diferență de tratament în funcție de sediul societății distribuitoare a dividendelor.

44 Guvernul olandez amintește că, în măsura în care unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal i se aplică o cotă de impozitare egală cu zero, asupra dividendelor care provin din alt stat membru nu poate fi aplicat niciun impozit pe profit, ceea ce face imposibilă, pentru acest organism, imputarea reținerii la sursă care a fost aplicată acestor dividende. Pentru a evita ca o investiție în străinătate efectuată prin

intermediul unui astfel de organism să fie considerată mai puțin atrăgătoare decât o investiție directă, obiectivul compensației menționate ar fi de a apropia sarcina fiscală aferentă veniturilor din investiții care trec prin organisme de plasament colectiv cu caracter fiscal de aceea aferentă plasamentelor directe efectuate de particulari.

45 În consecință, la calcularea quantumului compensației menționate, legiuitorul ar fi luat drept referință situația în care investițiile au loc fără intermedierea unui astfel de organism. Din acest motiv, în cazul unor dividende încasate în străinătate, această compensație ar fi limitată la situațiile în care, în temeiul unei convenții în domeniul fiscal, există un drept de a imputa prelevarea fiscală străină asupra impozitului olandez.

46 Mai mult, din Hotărârea din 5 iulie 2005, D. (C-376/03, Rec., p. I-5821), ar rezulta că situația în care un investitor primește un dividend originar din Germania sau din Portugalia diferă de cea în care dividendul provine dintr-un stat membru cu care Regatul Țărilor de Jos a încheiat o astfel de convenție, cum ar fi Republica Italiană. Întrucât compensația care se acordă este legată în mod indisolubil de dreptul acționarului unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal de a imputa, în temeiul unei astfel de convenții, impozitul străin aplicat la sursă, această compensație ar trebui să fie considerată, la fel ca dreptul de imputare, ca făcând parte integrantă din această convenție, și nu ca un avantaj care poate fi separat de aceasta.

47 Astfel cum reiese de la punctul 42 din prezenta hotărâre, dreptul comunitar nu impune unui stat membru să realizeze o compensare a dezavantajului care rezultă dintr-o impozitare în lanț ce provine în mod exclusiv din exercitarea paralelă a competențelor fiscale de care dispun diferitele state membre. Cu toate acestea, în condițiile în care acest stat membru a decis să prevadă o astfel de compensare, această facultate trebuie exercitată în conformitate cu dreptul comunitar.

- 48 În această privință, trebuie arătat că, după cum s-a amintit la punctele 30 și 32 din prezenta hotărâre, statelor membre le revine sarcina de a organiza propriul sistem de impozitare a beneficiilor distribuite și de a defini, în acest cadru, baza impozabilă, precum și cota de impozitare care se aplică acționarului beneficiar și că, în absența unor măsuri de unificare sau de armonizare comunitară, statele membre rămân competente pentru definirea, pe cale convențională sau unilaterală, a criteriilor de repartizare a dreptului lor de impozitare.
- 49 În consecință, în prezența unor disparități între legislațiile fiscale ale diferitelor state membre care decurg din această situație, un stat membru poate fi nevoit, pe cale convențională sau unilaterală, să aplice dividendelor care provin din diferite state membre un tratament diferențiat care să țină seama de aceste disparități.
- 50 În ceea ce privește convențiile fiscale bilaterale încheiate de statele membre, Curtea a amintit anterior că domeniul de aplicare al unei astfel de convenții este limitat la persoanele fizice sau juridice menționate în aceasta (a se vedea Hotărârile citate anterior D., punctul 54, și Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, punctul 84).
- 51 În aceste hotărâri, Curtea a statuat că, atunci când un avantaj prevăzut de o convenție fiscală bilaterală nu poate fi analizat ca un avantaj separabil de convenția respectivă, ci contribuie la echilibrul general al acesteia, faptul că drepturile și obligațiile reciproce rezultate din convenția menționată se aplică numai unor persoane rezidente ale unuia dintre cele două state membre semnatare reprezentând o consecință inerentă convențiilor bilaterale, dreptul comunitar nu se opune ca avantajul în cauză să nu fie acordat unui rezident al unui al treilea stat membru, în măsura în care acesta nu se află într-o situație comparabilă cu aceea a rezidenților acoperiți de convenția menționată (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior D., punctele 59-63, și Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, punctele 88-93).

- 52 În prezenta cauză, în ceea ce privește plata unei compensații pentru o reținere operată la sursă în alt stat membru din dividendele încasate de un organism de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilit în Țările de Jos, aplicarea articolului 28 alineatul 1 litera b) din legea privind impozitul pe profit conduce la un tratament diferențiat al dividendelor care provin din diferite state membre.
- 53 În contextul juridic al acțiunii principale, este cert că situațiile în care se acordă o compensație sunt acelea în care Regatul Țărilor de Jos s-a angajat, în cadrul unei convenții fiscale încheiate cu statul membru care a operat reținerea la sursă, să permită persoanelor fizice imputarea reținerii menționate asupra impozitului olandez pe venit pe care acestea îl datorează.
- 54 Cu toate acestea, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 107 din concluzii, plata compensației prevăzute la articolul 28 alineatul 1 litera b) din legea privind impozitul pe profit coroborat cu articolul 6 din decretul regal nu rezultă din aplicarea automată a unei astfel de convenții fiscale bilaterale, ci din decizia unilaterală a Regatului Țărilor de Jos de a extinde beneficiul unor astfel de convenții la organisme de plasament colectiv cu caracter fiscal.
- 55 Dacă, pentru motivele arătate la punctele 48 și 49 din prezenta hotărâre, o astfel de decizie unilaterală nu poate fi considerată în sine ca fiind contrară dreptului comunitar, trebuie să se verifice dacă tratamentul diferențiat care rezultă din aceasta nu conduce la o restricție privind libera circulație a capitalurilor.
- 56 Or, în această privință, este necesar să se arate că, prin excluderea din compensația referitoare la impozitarea la sursă a dividendelor încasate în străinătate a celor care provin din anumite state membre, o legislație precum cea în cauză în acțiunea

principală face investițiile în aceste state membre mai puțin atrăgătoare decât investițiile în statele membre ale căror prelevări fiscale asupra dividendelor dau naștere acestei compensații. Prin urmare, o astfel de legislație poate descuraja un organism de plasament colectiv să realizeze investiții în statele membre ale căror prelevări asupra dividendelor nu dau naștere compensației, astfel încât aceasta constituie o restricție privind libera circulație a capitalurilor interzisă, în principiu, prin articolul 56 CE.

57 Cu toate acestea, potrivit articolului 58 alineatul (1) litera (a) CE, „[a]rticolul 56 CE nu aduce atingere dreptului statelor membre [...] de a aplica dispozițiile incidente ale legislațiilor fiscale care stabilesc o distincție între contribuabilii care nu se găsesc în aceeași situație în ceea ce privește [...] locul unde capitalurile lor au fost investite”.

58 Totodată, trebuie subliniat că derogarea prevăzută la articolul 58 alineatul (1) litera (a) CE este ea însăși limitată prin articolul 58 alineatul (3) CE, care prevede că dispozițiile naționale menționate la alineatul (1) al acestui articol „nu trebuie să constituie un mijloc de discriminare arbitrară, și nici o restrângere disimulată a liberei circulații a capitalurilor și a plăților, astfel cum este aceasta definită la articolul 56 [CE]” (a se vedea Hotărârea din 7 septembrie 2004, Manninen, C-319/02, Rec., p. I-7477, punctul 28).

59 Așadar, trebuie să se facă distincția între tratamentele inegale permise în temeiul articolului 58 alineatul (1) litera (a) CE și discriminările interzise prin alineatul (3) al aceluiași articol. Or, din jurisprudență reiese că, pentru ca o reglementare fiscală națională care realizează o distincție între contribuabili în funcție de locul în care sunt investite capitalurile acestora să poată fi considerată compatibilă cu prevederile tratatului referitoare la libera circulație a capitalurilor, trebuie ca diferența de tratament să privească situații care nu sunt comparabile în mod obiectiv sau să fie

justificată de un motiv imperativ de interes general (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 iunie 2000, Verkooijen, C-35/98, Rec., p. I-4071, punctul 43, Hotărârea Manninen, citată anterior, punctul 29, și Hotărârea din 8 septembrie 2005, Blanckaert, C-512/03, Rec., p. I-7685, punctul 42).

⁶⁰ Astfel cum explică guvernul olandez, prin compensația pe care o prevede, legislația olandeză în cauză în acțiunea principală urmărește asimilarea, în măsura în care este posibil, a tratamentului fiscal al dividendelor pe care le primește un acționar care a efectuat o investiție directă cu cel al dividendelor încasate de către un acționar care a investit prin intermediul unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal pentru a evita ca investițiile în străinătate efectuate prin intermediul unui astfel de organism să fie considerate mai puțin atrăgătoare decât o investiție directă.

⁶¹ Or, în lumina unei astfel de legislații, situația unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal, în cazul în care primește dividende care provin din state membre cu care Regatul Țărilor de Jos a încheiat o convenție ce prevede dreptul, pentru acționarii persoane fizice, de a imputa impozitul pe dividende aplicat de aceste state membre asupra impozitului pe venit pe care aceștia îl datorează în Țările de Jos, este diferită de aceea în care se află organismul respectiv atunci când primește dividende care provin din state membre cu care Regatul Țărilor de Jos nu a încheiat o astfel de convenție, dividende pentru care acest drept nu este, așadar, prevăzut.

⁶² Astfel, numai în ceea ce privește investițiile în statele membre cu care Regatul Țărilor de Jos a încheiat o astfel de convenție fiscală bilaterală alegerea de a efectua o investiție prin intermediul unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal ar risca, în lipsa compensației prevăzute de dispozițiile în cauză în acțiunea principală, să fie mai puțin avantajoasă pentru un acționar persoană fizică decât o investiție directă.

63 În schimb, în ceea ce privește statele membre cu care Regatul Țărilor de Jos nu a încheiat o astfel de convenție, alegerea unei persoane fizice de a efectua o investiție prin intermediul unui asemenea organism nu prezintă riscul de a pierde un avantaj de care aceasta ar fi beneficiat dacă ar fi optat pentru o investiție directă în statele membre menționate. În consecință, această situație nu este comparabilă din punct de vedere obiectiv cu aceea în care Regatul Țărilor de Jos a încheiat o astfel de convenție fiscală.

64 Rezultă că, în cazul unei legislații precum cea în cauză în acțiunea principală, prin care, pentru a asimila cât mai mult posibil tratamentul fiscal al investițiilor directe cu cel al investițiilor efectuate prin intermediul organismelor de plasament colectiv, un stat membru a decis să acorde acestora o compensație pentru reținerile fiscale operate la sursă din dividendele originare din statele membre față de care acesta s-a angajat, în cadrul unor convenții bilaterale, să permită persoanelor fizice să impute respectivele rețineri asupra impozitului pe venit pe care acestea îl datorează în temeiul dreptului național, articolele 56 CE și 58 CE nu se opun ca respectivul stat membru să excludă această compensație în ceea ce privește dividendele care provin din alte state membre cu care nu a încheiat convenții bilaterale care să cuprindă astfel de dispoziții, în măsura în care nu este vorba despre situații comparabile din punct de vedere obiectiv.

65 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se răspundă la prima întrebare litera a) că articolele 56 CE și 58 CE nu se opun unei legislații a unui stat membru precum cea în cauză în acțiunea principală care, în condițiile în care prevede, în favoarea organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilite pe teritoriul acestui stat membru, o compensație destinată să țină seama de prelevările fiscale efectuate la sursă de un alt stat membru asupra dividendelor plătite acestor organisme, restrânge această compensație la cuantumul pe care o persoană fizică rezidentă pe teritoriul acestui prim stat membru ar fi putut să îl impute, pentru prelevări similare, în temeiul unei convenții de evitare a dublei impuneri încheiate cu acest alt stat membru.

Cu privire la prima întrebare litera b)

- 66 Prin intermediul primei întrebări litera b), instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 56 CE și 58 CE trebuie interpretate în sensul că se opun unei legislații a unui stat membru care, precum legislația în cauză în acțiunea principală, în condițiile în care prevede, în favoarea organismelor de plasament colectiv, o compensație destinată să țină seama de prelevările fiscale efectuate la sursă de un alt stat membru asupra dividendelor plătite acestor organisme, reduce această compensație dacă și în măsura în care acționariatul organismelor menționate este constituit din persoane fizice care nu au reședința în primul stat membru sau din organisme care nu sunt supuse plății impozitului pe profit în acest stat.
- 67 Dacă, din răspunsul dat la prima întrebare litera a), reiese că, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, dreptul comunitar nu impune unui stat membru să prevadă în favoarea unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal o compensație destinată să țină seama de prelevările fiscale efectuate la sursă de către un alt stat membru asupra dividendelor plătite acestui organism, dat fiind că primul stat membru a decis totuși să prevadă o astfel de compensație, această facultate trebuie exercitată în conformitate cu dreptul comunitar.
- 68 Astfel cum rezultă din decizia de trimitere, OESF numără printre acționarii săi persoane fizice și juridice care locuiesc sau sunt stabilite în alte state membre, precum și în țări terțe.
- 69 Prin urmare, trebuie examinat, în primul rând, dacă faptul de a reduce compensația proporțional cu partea din capitalul organismului de plasament colectiv cu caracter fiscal deținută de acționari care au reședința sau sunt stabiliți în alte state membre constituie o restricție privind libera circulație a capitalurilor și, în caz afirmativ, dacă această restricție poate fi justificată. În al doilea rând, este necesar să se verifice dacă

răspunsul dat în ceea ce privește situațiile în care acționarii unui astfel de organism au reședința sau sunt stabiliți în alte state membre se aplică de asemenea în situațiile în care acționarii menționați au reședința sau sunt stabiliți în țări terțe.

- 70 Trebuie constatat că, în ceea ce privește calcularea cuantumului compensației acordate conform dispozițiilor în cauză în acțiunea principală pentru a ține seama de reținerile fiscale operate la sursă din dividendele originare din celelalte state membre, legislația olandeză introduce o diferență de tratament între organismele de plasament colectiv cu caracter fiscal în cazul cărora toți acționarii au reședința sau sunt stabiliți în Țările de Jos și organismele, precum OESF, în cazul cărora o parte a acționarilor au reședința sau sunt stabiliți în alt stat membru. În primul caz, compensația menționată corespunde, în temeiul articolului 6 alineatul 1 din decretul regal, cuantumului pe care o persoană fizică rezidentă în Țările de Jos ar fi putut să îl impute, pentru reținerile menționate, asupra impozitului pe venit pe care îl datorează în acest stat membru. În al doilea caz, conform articolului 6 alineatul 2 din decretul regal, acest quantum este redus proporțional cu participarea acționarilor celorlalte state membre la capitalul organismelor respective.
- 71 Compensația acordată astfel pentru reținerile fiscale la sursă efectuate din dividendele originare din alte state membre face parte din quantumul beneficiului care se distribuie acționarilor organismului de plasament colectiv cu caracter fiscal avut în vedere, care se repartizează între aceștia în funcție de participarea fiecăruia la capitalul acestui organism.
- 72 Astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 118 din concluzii, rezultă că reducerea compensației privind impozitul străin proporțional cu participarea la capitalul unui astfel de organism a unor acționari care au reședința sau sunt stabiliți în alt stat membru dezavantajează în mod nediferențiat toți acționarii acestuia, întrucât are ca efect reducerea cuantumului total al beneficiului care se repartizează.

73 În consecință, într-un context legislativ precum cel în cauză în acțiunea principală, este mai avantajos pentru un organism de plasament colectiv cu caracter fiscal să atragă acționarii care au reședința sau sunt stabiliți chiar în statul membru în care este stabilit acesta, în măsura în care, cu cât participarea la capitalul acestuia a unor acționari care au reședința sau sunt stabiliți în alte state membre este mai puțin importantă, cu atât beneficiul care se distribuie acționarilor este mai mare.

74 O astfel de reducere creează prin urmare o restricție privind libera circulație a capitalurilor, interzisă în principiu prin articolul 56 CE, în măsura în care aceasta este susceptibilă să împiedice atragerea de capitaluri, de către un organism de plasament colectiv cu caracter fiscal, în alte state membre decât cel în care acesta este stabilit și este de asemenea de natură să descurajeze investitorii din aceste alte state membre să dobândească părți din capitalul organismului respectiv.

75 Guvernul olandez amintește totuși că, în ceea ce privește calcularea cuantumului compensației care se acordă unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal, articolul 28 alineatul 1 litera b) din legea privind impozitul pe profit se referă la situația care ar corespunde celei a unui acționar care efectuează o investiție directă în străinătate.

76 Potrivit acestui guvern, referitor la posibilitatea de a imputa prelevările operate la sursă asupra unor dividende încasate în străinătate, situația unui rezident olandez, supus plății impozitului olandez pe venit sau a impozitului olandez pe profit, diferă de aceea a unui nerezident, care nu este supus plății acestor impozite, în măsura în care numai acționarii care datorează impozitul pe venit sau impozitul pe profit în Țările de Jos pot realiza imputarea prelevărilor menționate.

- 77 În consecință, ar fi compatibil cu articolul 56 CE coroborat cu articolul 58 alineatul (1) litera (a) CE, în măsura în care această din urmă dispoziție autorizează statele membre să stabilească o distincție între contribuabilii care nu se găsesc în aceeași situație în ceea ce privește reședința lor, să se efectueze o distincție, în ceea ce privește cuantumul compensației menționate acordate unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal după cum acționarii acestuia datorează sau nu, în ceea ce privește dividendele permise, impozitul pe venit sau impozitul pe profit în Țările de Jos.
- 78 În această privință, trebuie subliniat că, astfel cum arată chiar guvernul olandez, Regatul Țărilor de Jos impozitează dividendele distribuite de un organism de plasament colectiv cu caracter fiscal atât în sarcina acționarilor acestuia care au reședința sau sunt stabiliți în Țările de Jos, cât și a celor care au reședința sau sunt stabiliți în alt stat membru. Prin urmare, nu se poate considera că un astfel de organism al cărui capital este deținut parțial de acționari care au reședința sau sunt stabiliți în alte state membre se află într-o situație diferită față de organismul în cazul căruia toți acționarii au reședința sau sunt stabiliți în Țările de Jos.
- 79 În consecință, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 121 din concluzii, din momentul în care Regatul Țărilor de Jos a decis să acorde organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilite pe teritoriul său o compensație pentru reținerile fiscale operate în străinătate și să își exercite competența fiscală asupra tuturor dividendelor distribuite de către aceste organisme acționarilor lor, indiferent dacă aceștia au reședința sau sunt stabiliți în acest stat membru ori în alte state membre, acesta trebuie să extindă beneficiul compensației la organismele de plasament colectiv cu caracter fiscal ce cuprind acționari care nu au reședința sau nu sunt stabiliți în statul membru menționat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 decembrie 2006, *Denkavit Internationaal și Denkavit France, C-170/05, Rec.*, p. I-11949, punctul 37, precum și jurisprudența citată).
- 80 Guvernul olandez mai arată că, în măsura în care compensația acordată organismelor menționate este distribuită acționarilor acestora și este cuprinsă în veniturile

acestora din urmă în scopul încasării impozitului, factorii care intervin în formula de calcul al acestei compensații ar avea o legătură cu cotele impozitului aplicat în Țările de Jos pe dividendele distribuite de către un astfel de organism acționarilor săi.

81 Potrivit acestui guvern, cotele de impozitare pe care Regatul Țărilor de Jos le aplică în cazul distribuirilor de beneficii ale societăților în sarcina acționarilor acestora care au reședința sau sunt stabiliți în acest stat membru și care sunt supuși acolo impozitului pe venit sau impozitului pe profit sunt mai ridicate decât cotele prevăzute în ceea ce privește impozitarea acționarilor care au reședința sau sunt stabiliți în străinătate. Astfel, aceștia din urmă ar plăti în Țările de Jos numai impozitul pe dividende în cotă redusă, care corespunde în general, în temeiul convențiilor în domeniul fiscal, unei valori de 15 %. Aceasta ar explica diminuarea cuantumului compensației care se acordă unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal proporțional cu partea din capitalul acestuia deținută de acționari care au reședința sau sunt stabiliți în alte state membre.

82 În această privință, cu toate că legislația în cauză în acțiunea principală ar urmări efectuarea unei distincții între acționarii organismelor de plasament colectiv după cum sunt sau nu sunt rezidenți, pentru ca respectiva compensație de care acești acționari profită datorită distribuirii beneficiilor de către organismele menționate să corespundă cotelor de impozitare care se aplică acestor acționari în Țările de Jos, trebuie arătat că o reducere a acestei compensații proporțional cu partea din capitalul organismelor menționate deținută de acționari care au reședința sau sunt stabiliți în alte state membre nu permite îndeplinirea unui astfel de obiectiv. Într-adevăr, astfel cum s-a arătat la punctul 72 din prezenta hotărâre, o asemenea reducere dezavantajează în mod nediferențiat toți acționarii organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal, întrucât are ca efect reducerea cuantumului total al beneficiului care se repartizează.

83 În schimb, reducerea compensației proporțional cu partea din capitalul organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal deținută de acționari care au reședința sau sunt stabiliți în alte state membre permite prevenirea unei diminuări a veniturilor

fiscale privind dividendele distribuite de organismele de plasament colectiv cu caracter fiscal pe care ar implica-o, pentru Regatul Țărilor de Jos, faptul de a acorda compensația menționată fără a ține seama de prezența, în acționariatul acestor organisme, a unor acționari nerezidenți, cărora li se aplică, în ceea ce privește dividendele distribuite de către organismele menționate, o cotă de impozitare inferioară celei care se aplică acționarilor rezidenți.

84 Cu toate acestea, în conformitate cu o jurisprudență constantă, reducerea veniturilor din impozite nu poate constitui un motiv imperativ de interes general care să poată fi invocat pentru a justifica o măsură care este în principiu contrară unei libertăți fundamentale (a se vedea în special Hotărârea Manninen, citată anterior, punctul 49 și jurisprudența citată).

85 Rezultă că articolele 56 CE și 58 CE se opun unei legislații a unui stat membru precum cea în cauză în acțiunea principală care, în condițiile în care prevede, în favoarea organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilite pe teritoriul acestui stat membru, o compensație destinată să țină seama de prelevările fiscale efectuate la sursă de un alt stat membru asupra dividendelor plătite acestor organisme, reduce această compensație dacă și în măsura în care acționariatul acestora este constituit din persoane fizice sau juridice care au reședința sau sunt stabilite în alte state membre, dat fiind că o astfel de reducere dezavantajează în mod nediferențiat toți acționarii organismelor menționate.

86 În ceea ce privește problema dacă răspunsul dat la punctul precedent poate fi extins la situațiile în care acționarii străini ai unui organism de plasament colectiv au reședința sau sunt stabiliți într-o țară terță, guvernul olandez consideră că un stat membru poate face o distincție între o astfel de situație și cea în care acționarii au reședința sau sunt stabiliți în alt stat membru.

87 În această privință, astfel cum a arătat Curtea la punctul 31 din Hotărârea din 18 decembrie 2007, A (C-101/05, Rep., p. I-11531), chiar dacă liberalizarea circulației capitalurilor cu țările terțe poate, desigur, să urmărească alte obiective decât cel de a realiza piața internă, cum ar fi, în special, cele de a asigura credibilitatea monedei unice comunitare pe piețele financiare mondiale și de a menține în statele membre centre financiare de dimensiune mondială, trebuie să se constate că, atunci când principiul liberei circulații a capitalurilor a fost extins, prin articolul 56 alineatul (1) CE, la circulația capitalurilor între țările terțe și statele membre, acestea din urmă au ales să consacre acest principiu în același articol și folosind aceiași termeni pentru mișcările de capitaluri care au loc în interiorul Comunității și cele care privesc relațiile cu țările terțe.

88 Curtea a hotărât de asemenea că nu poate fi considerat determinant argumentul potrivit căruia, dacă noțiunea de restricții privind circulația capitalurilor este interpretată în același mod în relațiile dintre statele membre și țările terțe și în relațiile dintre statele membre, Comunitatea ar deschide în mod unilateral piața comunitară către țările terțe, fără a păstra mijloacele de negociere necesare pentru a obține o asemenea liberalizare din partea acestora din urmă (a se vedea Hotărârea A, citată anterior, punctul 38).

89 Cu toate acestea, Curtea a constatat că circulația capitalurilor având ca destinație țări terțe sau provenind din țări terțe se derulează într-un context juridic diferit de cel al circulației care are loc în cadrul Comunității (a se vedea Hotărârea A, citată anterior, punctul 36). Astfel, din cauza gradului de integrare juridică existentă între statele membre ale Uniunii Europene și în special din cauza existenței unor măsuri legislative comunitare privind cooperarea între autoritățile fiscale naționale, precum Directiva 77/799/CEE a Consiliului din 19 decembrie 1977 privind asistența reciprocă acordată de autoritățile competente din statele membre în domeniul impozitării directe (JO L 336, p. 15, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 21), impozitarea de către un stat membru a activităților economice cu aspecte transfrontaliere care se situează în cadrul Comunității nu este întotdeauna comparabilă cu cea a activităților economice care au legătură cu relațiile dintre statele membre și țările terțe (a se vedea Hotărârile citate anterior *Test Claimants in the FII Group Litigation*, punctul 170, și A, punctul 37).

- 90 Nu poate fi exclus nici faptul ca un stat membru să poată demonstra că o restricție privind circulația capitalurilor având ca destinație țări terțe sau provenind din țări terțe este justificată printr-un motiv dat în împrejurări în care acest motiv nu ar fi de natură să constituie o justificare validă pentru o restricție privind circulația capitalurilor între statele membre (Hotărârile citate anterior Test Claimants in the FII Group Litigation, punctul 171, și A, punctul 37).
- 91 În prezenta cauză, guvernul olandez, precum și Comisia au susținut îndeosebi că statele membre trebuie să poată invoca necesitatea de a garanta eficacitatea controalelor fiscale ca motiv imperios de interes general care justifică o restricție privind circulația capitalurilor având ca destinație țări terțe sau provenind din țări terțe.
- 92 În această privință, trebuie arătat, pe de o parte, că Regatul Țărilor de Jos aplică impozitul pe dividende în cazul dividendelor distribuite acționarilor care au reședința sau sunt stabiliți în țările terțe de către un organism de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilit pe teritoriul său. Este necesar să se constate că, pe de altă parte, compensația acordată unui astfel de organism este diminuată proporțional cu partea din capitalul acestuia deținută de astfel de acționari, fără ca tratamentul fiscal al acestor acționari în țările terțe să fie relevant în această privință. Prin urmare, necesitatea de a garanta eficacitatea controalelor fiscale nu poate fi invocată în speță.
- 93 Guvernul olandez consideră de asemenea că necesitatea de a preveni reducerea încasărilor fiscale trebuie să poată fi invocată pentru a justifica o restricție privind circulația capitalurilor având ca destinație țări terțe sau provenind din țări terțe. Astfel, dacă problemele legate mai ales de diminuarea bazei de impozitare pot fi soluționate prin realizarea, la nivel comunitar, a unei armonizări consolidate a legislației fiscale a statelor membre, nu ar exista o posibilitate asemănătoare de a armoniza legislațiile fiscale în relațiile cu țările terțe.

- 94 Trebuie totuși amintit că reducerea compensației proporțional cu partea din capitalul unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal deținută de acționari care au reședința sau sunt stabiliți în țări terțe are ca efect reducerea cuantumului total al beneficiului care se repartizează acționarilor acestui organism.
- 95 În consecință, presupunând că un astfel de motiv poate fi invocat pentru a justifica o restricție privind circulația capitalurilor având ca destinație țări terțe sau provenind din țări terțe, o asemenea justificare nu poate fi luată în considerare în prezenta cauză, în măsura în care reducerea menționată produce efecte în mod nediferențiat în privința tuturor acționarilor respectivului organism de plasament colectiv avut în vedere, indiferent dacă au reședința sau sunt stabiliți în statele membre ori dacă au reședința sau sunt stabiliți în țări terțe.
- 96 Rezultă că, într-un context juridic precum cel în cauză în acțiunea principală, răspunsul dat cu privire la situațiile în care acționari ai unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal au reședința sau sunt stabiliți în alt stat membru se aplică și situațiilor în care acționari ai unui organism de plasament colectiv au reședința sau sunt stabiliți în țări terțe.
- 97 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se răspundă la prima întrebare litera b) că articolele 56 CE și 58 CE se opun unei legislații a unui stat membru precum cea în cauză în acțiunea principală care, în condițiile în care prevede, în favoarea organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilite pe teritoriul acestui stat membru, o compensație destinată să țină seama de prelevările fiscale efectuate la sursă de un alt stat membru asupra dividendelor plătite acestor organisme, reduce această compensație dacă și în măsura în care acționariatul acestora este constituit din persoane fizice sau juridice care au reședința sau sunt stabilite în alte state membre sau în țări terțe, dat fiind că o astfel de reducere dezavantajează în mod nediferențiat toți acționarii organismelor menționate.

Cu privire la a doua întrebare litera a)

- 98 Prin intermediul celei de a doua întrebări litera a), instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă noțiunea „investiții directe” în sensul articolului 57 alineatul (1) CE vizează deținerea unui pachet de acțiuni ale unei societăți care nu permite exercitarea unei influențe determinante asupra administrării sau controlul acesteia.
- 99 Potrivit articolului 57 alineatul (1) CE, articolul 56 CE nu aduce atingere aplicării, în raport cu țările terțe, a restricțiilor aflate în vigoare la 31 decembrie 1993 în temeiul dreptului intern sau al dreptului comunitar, adoptate cu privire la circulația capitalurilor având ca destinație țări terțe sau provenind din țări terțe, în cazul în care acestea implică investiții directe, inclusiv investițiile imobiliare, stabilirea, prestarea de servicii financiare sau admiterea de valori mobiliare pe piețele de capital.
- 100 Întrucât din tratat lipsește definiția noțiunii „circulație a capitalurilor” în sensul articolului 56 alineatul (1) CE, Curtea a recunoscut anterior o valoare indicativă nomenclatorului anexat la Directiva 88/361/CEE a Consiliului din 24 iunie 1988 pentru punerea în aplicare a articolului 67 din tratat [articol abrogat prin Tratatul de la Amsterdam] (JO L 178, p. 5, Ediție specială, 10/vol. 1, p. 10). Prin urmare, constituie circulație a capitalurilor în sensul articolului 56 alineatul (1) CE în special investițiile directe, și anume, astfel cum reiese din acest nomenclator și din notele explicative aferente, investițiile de orice natură pe care le efectuează persoanele fizice sau juridice și care ajută la crearea sau la menținerea unor relații durabile și directe între cel care oferă fondurile și întreprinderea căreia îi sunt destinate aceste fonduri în vederea exercitării unei activități economice (a se vedea în acest sens Hotărârea Test Claimants in the FII Group Litigation, citată anterior, punctele 179-181, Hotărârea din 23 octombrie 2007, Comisia/Germania, C-112/05, Rep., p. I-8995, punctul 18, și Hotărârea A, citată anterior, punctul 46).

101 În ceea ce privește participațiile la întreprinderi noi sau existente, astfel cum o confirmă aceste note explicative, obiectivul de a crea sau de a menține legături economice durabile presupune ca acțiunile deținute de acționar să îi dea acestuia, fie în temeiul dispozițiilor legislației naționale cu privire la societățile pe acțiuni, fie în alt fel, posibilitatea de a participa efectiv la administrarea sau la controlul acestei societăți (Hotărârea Comisia/Germania, citată anterior, punctul 18 și jurisprudența citată).

102 Prin urmare, trebuie să se răspundă la a doua întrebare litera a) că o restricție intră sub incidența articolului 57 alineatul (1) CE ca restricție privind circulația capitalurilor care implică investiții directe în măsura în care se raportează la investițiile de orice natură pe care le efectuează persoanele fizice sau juridice și care ajută la crearea sau la menținerea unor relații durabile și directe între cel care oferă fondurile și întreprinderea căreia îi sunt destinate aceste fonduri în vederea exercitării unei activități economice.

Cu privire la a doua întrebare literele b) și c)

103 Prin intermediul celei de a doua întrebări litera b), instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 56 CE are aceleași efecte în ceea ce privește circulația capitalurilor având ca destinație țări terțe sau provenind din țări terțe și cea care intervine în cadrul intracomunitar, iar prin intermediul celei de a doua întrebări litera c), să se stabilească dacă faptul că un stat membru reduce compensația prevăzută în favoarea organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilite pe teritoriul său și destinată să țină seama de reținerile fiscale operate la sursă din dividendele originare dintr-o țară terță în funcție de participarea la capitalul acestor organisme a unor acționari care nu au reședința sau nu sunt stabiliți în statul membru vizat reprezintă o restricție privind libera circulație a capitalurilor.

- 104 Prin aceste întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere urmărește să afle dacă răspunsul dat la prima întrebare litera b) diferă după cum dividendele provin dintr-o țară terță, iar nu din alt stat membru.
- 105 În această privință, de la punctele 79 și 96 din prezenta hotărâre reiese că, din momentul în care Regatul Țărilor de Jos a decis să acorde organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilite pe teritoriul său o compensație pentru reținerile fiscale efectuate în străinătate și să își exercite competența fiscală asupra tuturor dividendelor distribuite de către aceste organisme acționarilor lor, indiferent dacă aceștia au reședința sau sunt stabiliți în acest stat membru, în alte state membre sau în țări terțe, acesta trebuie să extindă beneficiul compensației la organismele de plasament colectiv cu caracter fiscal ce cuprind acționari care nu au reședința sau nu sunt stabiliți în Țările de Jos.
- 106 Într-adevăr, astfel cum s-a arătat la punctele 70-96 din prezenta hotărâre, o normă potrivit căreia o asemenea compensație este redusă proporțional cu partea din capitalul unui organism de plasament colectiv deținută de acționari care au reședința sau sunt stabiliți în alt stat membru sau într-o țară terță introduce o diferență de tratament între astfel de organisme în cazul cărora toți acționarii au reședința sau sunt stabiliți în Țările de Jos și organismele în cazul cărora o parte a acționarilor au reședința sau sunt stabiliți în alt stat membru sau într-o țară terță, diferență care nu se justifică nici prin faptul că aceste organisme s-ar afla într-o situație diferită, nici prin obiectivele de politică fiscală cum sunt cele avansate de guvernul olandez.
- 107 Trebuie să se constate că o astfel de normă este contrară articolelor 56 CE și 58 CE, indiferent dacă reținerile fiscale care dau naștere compensării au fost aplicate în alt stat membru sau într-o țară terță, în măsura în care, în ambele cazuri, există o diferență de tratament între organismele în cazul cărora toți acționarii au reședința sau sunt stabiliți în Țările de Jos și organismele în cazul cărora o parte a acționarilor

au reședința sau sunt stabiliți în alt stat membru sau într-o țară terță, iar justificările prezentate nu au legătură cu statul de origine a dividendelor încasate de organismele menționate.

- 108 Prin urmare, trebuie să se răspundă la a doua întrebare literele b) și c) că articolele 56 CE și 58 CE se opun unei legislații a unui stat membru precum cea în cauză în acțiunea principală care, prin faptul că prevede, în favoarea organismelor de plasament colectiv stabilite pe teritoriul acestui stat membru, o compensație destinată să țină seama de prelevările fiscale efectuate la sursă de o țară terță pentru dividendele plătite acestor organisme, reduce această compensație dacă și în măsura în care acționariatul acestora este constituit din persoane fizice sau juridice care au reședința sau sunt stabilite în alte state membre sau în țări terțe, dat fiind că o astfel de reducere dezavantajează în mod nediferențiat toți acționarii organismelor menționate.

Cu privire la a treia întrebare litera a)

- 109 Prin intermediul celei de a treia întrebări litera a), instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă faptul că reținerea fiscală aplicată într-un stat membru dividendelor încasate pe teritoriul acestuia de către un organism de plasament colectiv stabilit în alt stat membru este mai ridicată decât reținerea fiscală care se aplică, în acest din urmă stat membru, dividendelor redistribuite acționarilor străini are incidență asupra răspunsurilor la primele două întrebări.
- 110 Astfel cum rezultă din decizia de trimitere, această întrebare este motivată de faptul că, în cursul exercițiului financiar avut în vedere, nivelul reținerii la sursă aplicate în Portugalia dividendelor plătite către OESF în acest stat membru a fost de 17,5 %, în timp ce nivelul reținerii la sursă aplicate în Țările de Jos dividendelor distribuite acționarilor OESF s-a ridicat la 15 %.

- 111 Cu toate acestea, având în vedere că dividendele provenind din Portugalia nu au fost luate în considerare la calcularea compensației acordate organismului de plasament colectiv cu caracter fiscal în cauză în acțiunea principală și ținând seama de răspunsul dat la prima întrebare litera a), nu este necesar să se răspundă la a treia întrebare litera a).

Cu privire la a treia întrebare litera b)

- 112 Prin intermediul celei de a treia întrebări litera b), instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă trebuie să se țină seama, pentru răspunsul dat la primele două întrebări, de faptul că acționarii străini ai unui organism de plasament colectiv au reședința sau sunt stabiliți într-un stat cu care statul membru în care este stabilit acesta a încheiat o convenție care prevede, pe bază de reciprocitate, imputarea reținerilor fiscale aplicate la sursă dividendelor. Cu toate acestea, întrucât locul de reședință sau de stabilire a acționarilor acestui organism este luat în considerare numai la reducerea compensației proporțional cu participarea la capitalul organismului menționat a unor acționari care nu au reședința sau nu sunt stabiliți în statul membru în care este stabilit acesta, prezenta întrebare trebuie considerată ca raportându-se numai la prima întrebare litera b).
- 113 În această privință, este necesar să se constate că faptul că statul în care au reședința sau sunt stabiliți acționarii organismului de plasament colectiv cu caracter fiscal și Regatul Țărilor de Jos au convenit asupra posibilității de a imputa impozitul pe care acesta din urmă îl aplică pe dividendele distribuite acționarilor de către organismul menționat nu schimbă cu nimic împrejurarea că Regatul Țărilor de Jos își exercită competența fiscală prin impozitarea acestor dividende. Or, astfel cum decurge de la punctele 79 și 96 din prezenta hotărâre, exercitarea de către un stat membru a competenței sale fiscale asupra dividendelor plătite de organisme de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilite pe teritoriul acestui stat membru atât acționarilor

care au reședința sau sunt stabiliți în statul membru menționat, cât și acționarilor care au reședința sau sunt stabiliți în alte state membre sau în țări terțe este cea care justifică, în cazul în care este prevăzută o compensație precum cea în cauză în acțiunea principală, necesitatea de a o extinde la organisme de plasament colectiv cu caracter fiscal cu acționari care nu au reședința sau nu sunt stabiliți în acest stat membru.

- 114 Prin urmare, trebuie să se răspundă la a treia întrebare litera b) că faptul că acționarii străini ai unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal au reședința sau sunt stabiliți într-un stat cu care statul membru în care este stabilit acest organism a încheiat o convenție care prevede, pe bază de reciprocitate, imputarea reținerilor fiscale aplicate la sursă dividendelor nu influențează răspunsul dat la prima întrebare litera b).

Cu privire la a treia întrebare litera c)

- 115 Prin intermediul celei de a treia întrebări litera c), instanța de trimitere dorește să afle dacă, pentru răspunsul la primele două întrebări, trebuie să se țină seama de faptul că acționarii străini ai organismului de plasament colectiv cu caracter fiscal au reședința sau sunt stabiliți în alt stat membru al Comunității.

- 116 Având în vedere răspunsul la prima întrebare litera b), nu este necesar să se răspundă la această întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 117 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

- 1) **Articolele 56 CE și 58 CE nu se opun unei legislații a unui stat membru precum cea în cauză în acțiunea principală care, în condițiile în care prevede, în favoarea organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilite pe teritoriul acestui stat membru, o compensație destinată să țină seama de prelevările fiscale efectuate la sursă de un alt stat membru asupra dividendelor plătite acestor organisme, restrânge această compensație la cuantumul pe care o persoană fizică rezidentă pe teritoriul acestui prim stat membru ar fi putut să îl impute, pentru prelevări similare, în temeiul unei convenții de evitare a dublei impunerii încheiate cu acest alt stat membru.**

- 2) **Articolele 56 CE și 58 CE se opun unei legislații a unui stat membru precum cea în cauză în acțiunea principală care, în condițiile în care prevede, în favoarea organismelor de plasament colectiv cu caracter fiscal stabilite pe teritoriul acestui stat membru, o compensație destinată să țină seama de prelevările fiscale efectuate la sursă de un alt stat membru sau de o țară terță**

asupra dividendelor plătite acestor organisme, reduce această compensație dacă și în măsura în care acționariatul acestora este constituit din persoane fizice sau juridice care au reședința sau sunt stabilite în alte state membre sau în țări terțe, dat fiind că o astfel de reducere dezavantajează în mod nediferențiat toți acționarii organismelor menționate.

În această privință, nu are relevanță faptul că acționarii străini ai unui organism de plasament colectiv cu caracter fiscal au reședința sau sunt stabiliți într-un stat cu care statul membru în care este stabilit acest organism a încheiat o convenție care prevede, pe bază de reciprocitate, imputarea reținerilor fiscale aplicate la sursă dividendelor.

- 3) O restricție intră sub incidența articolului 57 alineatul (1) CE ca restricție privind circulația capitalurilor care implică investiții directe în măsura în care se raportează la investițiile de orice natură pe care le efectuează persoanele fizice sau juridice și care ajută la crearea sau la menținerea unor relații durabile și directe între cel care oferă fondurile și întreprinderea căreia îi sunt destinate aceste fonduri în vederea exercitării unei activități economice.

Semnături